

Mahkeme haberlerinde dikkat eksikliği

29.09.2013

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy / Havadis Gazetesi-Poli

Mahkeme haberlerini mümkün olduğu kadar sade, doğru bilgiler ile abartıdan uzak ele almalıyız. Mesleğin yorgunluğundan kaynaklanan hataları anlayabiliriz de konunun ters düz edilerek anlatılması, ortada ciddi bir yanlış olduğunu gösteriyor.

Ülkemizde mahkeme haberleri etik sorunların en üst seviyede yaşandığı haberler olarak göze çarpıyor. Birçok ülkede “mahkeme ve polis muhabirleri” bulunuyor. Temel amaç ise mahkemelere yansıyan çeşitli davalarla ilgili kamuoyuna bilgi aktarmak olmasına rağmen, davaların birçoğu sorunlu olarak haberleştiriliyor. Böylece zaten mağdur olan kişilerin kamuoyu nezdinde daha da mağdur edilmesi sağlanıyor. Oysa basın mensuplarının en temel görevi doğruyu araştırmak, bulmak ve paylaşmaktır. Yanlış bilgilerle dolu bir mahkeme haberi gazetecilik mesleğine olan güveni sarsacağı gibi, kişilere de zarar vermektedir.

Bir birinden alakasız

Kıbrıs gibi küçük bir adada “suç” haberleri gazetelerde önemli yer tutuyor. Bazı gazetelerin neredeyse ilk sekiz sayfası sadece mahkeme ve polisten gelen bilgiler ışığında oluşturuluyor. İnsan ilgisini yoğunlukla çeken bu tür haberler, gazetelerin de vazgeçilmezleri arasında gösterilebilir. Hafta ortasında gazetelere yansıyan bir kavga haberini değerli dostum Tarık Ertuğ fark edip, sosyal ağda paylaştı. Ertuğ’a iyi bir medya okuryazarı olduğu için teşekkür etmemiz gerekiyor. Zira bir kaynaktan okuduğu haberin doğruluğundan şüphe duyarak, farklı kaynaklara da baktı. Böylece söz konusu olayın kamuoyuna farklı basın araçları ile bir birinden alakasız bir biçimde yansıtıldığını fark etti. Gelelim söz konusu kavga haberine. Öncelikle konu mahkemeye yansıdığı için olayda kim haklı kim haksız tartışmasına girmeden, olayın habercilik boyutunu incelemeliyiz. Tarık Ertuğ’un “tam bir ders konusu” dediği olay, muhabirlerin mahkeme haberlerine daha fazla dikkat etmesi gerektiğini bizlere gösteriyor.

Nöbet tutulmuyor

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin en önemli haber sağlayıcısı konumunda olan Türk Ajansı Kıbrıs (TAK) önemli ve özel durumlar dışında haber için mahkemelere gitmiyor. Özel durumlardan kastım, politik konularda yaşanan

davalar gibi. Örneğin; Ulusal Birlik Partisi'nde kurultay sürecinde yaşanan davada ajans muhabirleri mahkemeye gitmişti. Özetle TAK günlük suç ve benzeri davaların büyüklüğüne bakarak mahkemeye muhabir gönderiyor. Bir başka ifadeyle; birçok gazetede olduğu gibi TAK muhabirleri mahkemelerde nöbet tutmuyor.

Branşlaşma yok

Hal böyle olunca da gazeteler gün içerisinde bir muhabirlerini mahkemede tutarak mahkemede görülen davaları haberleştiriyor. Kıbrıs Türk basınında habercilik alanında branşlaşma olmadığı için de bazen bu tür haberlere mahkeme terimlerini anlamayan veya konuşulanları farklı yansıtan muhabirler de gidebiliyor. Kavga haberinden devam edersek, 25 Eylül 2013 tarihinde gazeteler yansıyan olayla ilgili olarak gazetelerin atmış oldukları manşetler şöyleydi: Kıbrıs: “Birinin kolu, diğerinin arabasının camı kırıldı”, Havadis: “Öfke ile kalktılar zararlar oturdular”, Star Kıbrıs: “Keserle saldırdı”. Online haber sitelerinden Kıbrıs Postası: “Alacak meselesi başlarına dert oldu!” manşetini kullanırken, benzer haberin aynı başlıkla farklı online haber sitelerinde olduğu görülüyor.

Fark bulma oyunu

Yukarı bahsedilen dört haberin de muhabirleri farklı kişiler. Haberlerin manşetlerinden yola çıkarsak ve sadece bir tanesini okursak olayla ilgili yanlışlığı bulmamız mümkün olmaz. Zaten bu yüzden Tarık Ertuğ'u kutlamak gerekiyor. Adeta “fark bulma” oyunu oynar gibi, haberlerdeki doğru ve yanlış bilgileri benimle paylaştı. Öncelikle şunu belirtmekte fayda var ki, Kıbrıs gazetesi muhabiri Elmas Tokay ve Havadis muhabiri Duygu Alan'ın haberleri doğru bilgiler içeriyor. Ancak benzer şeyleri, Star Kıbrıs ve Kıbrıs Postası'nda yayımlanan haberler için söyleyemeyiz.

Hangisi doğru?

Star Kıbrıs'ta Suna Erden imzasıyla yayımlanan haberin girişi şöyle: “Lefkoşa'da alacak verecek meselesi yüzünden çıkan kavganın sonu mahkemede bitti. N.G.'in kendisine borcu olduğuna iddia eden A.Z.B. ortalığı birbirine kattı. A.Z.B., eline geçirdiği keserle N.G.'in aracının ön camını kırdı. Buna sinirlenen N.G. ise A.Z.B.'i darp ederek sağ kolunu kırdı.” Eğer bu haberi okuduysanız arabanın camını kıran kişi “A.Z.B”, araba “N.G.'ye” ait, ayrıca sağ kolu kırılan kişi de A.Z.B. Online haber sitelerinde Abbas Elmas tarafından kaleme alınan habere baktığımızda, Star Kıbrıs'ın haberine benzer bir anlatımın olduğunu görmekteyiz: “Aralarında alacak verecek meselesi yüzünden çıkan kavgada, A.Z.B borcu olduğunu iddia ettiği N.G.'in aracının ön camını tasarrufundaki keserle kırdığı,

N.G. ise A.Z.B.'in kavgada kolunu kırdığı gerekçesiyle dün Lefkoşa Kaza Mahkemesi'ne çıkarıldı.

Alacak verecek meselesi

Oysa Kıbrıs ve Havadis gazetelerine olay farklı bir biçimde yayımlandı. Kıbrıs: “N.G. ile A.Z.B. arasında alacak verecek meselesi yüzünden bir tartışma çıktı. İki kişi arasında çıkan tartışma sonrası, N.G., A.Z.B.'e ait otomobilin önce camını kırarken, bu olay üzerine A.Z.B. de N.G.'in kolunu kırdı.” Kıbrıs ve Havadis'in haberlerine göre, arabanın camını kıran kişi “N.G.”, araba “A.Z.B.'ye” ait, ayrıca kolu kırılan kişi de N.G. Zaten bu haberi doğrulayan bilgi de Polis Basın Bülteni'nde yer aldı: “Dün saat 09.30 sıralarında, Lefkoşa'da, N.G. (E-39) kendisine olan borcunu ödemediği gerekçesiyle A.B.'ye (E-46) ait aracının ön camına tasarrufunda bulundurduğu keser ile vurup kırmak suretiyle kasti hasara uğrattı. Akabinde N.G. ile A.B. birbirlerinin vücutlarının muhtelif yerlerine elleri ve ayakları ile gelişigüzel vurup kavga ettikleri sırada N.G.'nin sol kolu kırıldı.”

Farklı haberler

Açıkça görüldüğü gibi, muhabirler ister olayla ilgili bilgiyi mahkemede ister ise Polis Basın Bülteni'nden edinmiş olsun, bir olayın nasıl farklı haberlere dönüştüğüne şahit oluyoruz. Arabanın camını kıran kişiyi yanlış vermek bir yana, kolu kırılan kişide de hata bulunuyor. Ayrıca bir gazetede “sağ kolu kırıldı” diye verilen bilgi de yayımlanan fotoğraf ve Polis Basın Bülteni ile çelişiyor. Zira kavgaya karışan N.G.'nin sol kolu kırıldı.

Doğru bilgiler

Özetleyecek olursak, haberdeki yanlışlıklarla birlikte açık verilen isimler konuyu daha da zora sokuyor. Haberde kullanılan açık isimler, yanlış verilen bilgi ile birleşince olay ters anlaşılıyor. Kavga sonrasında kişiler işlemedikleri suçlarla itham ediliyor. Ayrıca davalar devam ederken yapılan haberlere ayrı bir dikkat göstermeliyiz. Konuyu mümkün olduğu kadar sade, doğru bilgiler ile abartıdan uzak ele almalıyız. Mesleğin yorgunluğundan kaynaklanan hataları anlayabiliriz de konunun ters düz edilerek anlatılması, ortada ciddi bir yanlış olduğunu gösteriyor.

ÇELİŞKİ: Bir gazetede “sağ kolu kırıldı” diye verilen bilgi yayımlanan fotoğraf ve Polis Basın Bülteni ile çelişiyor. Zira kavgaya karışan N.G.'nin sol kolu kırıldı.

